

AFRIKA'NIN SON DANSI

NAZAN AŞKALLI

NAZAN AŞKALLI

© KARAKARGA YAYINLARI 500

© Tüm hakları saklıdır.

Tüm fotoğraf ve yazıların telif hakları Nazan Aşkalli'ye aittir.

AFRİKA'NIN SON DANSI

Nazan Aşkalli

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker - Kaan Cumaloğlu

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Nazan Aşkalli

Tasarım: Date-İst Reklam Tanıtım

Fotoğraf Düzenleme: Serap Taşkırın - Date-İst Reklam Tanıtım

Sayfa Düzeni: Talay R. Gürsoy - Date-İst Reklam Tanıtım

Redaksiyon: Dilara Gökçen

1. Baskı: Mart 2025

ISBN: 978-625-6155-17-6

Karakarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.

Yayıncı Sertifika No. 43196

Adres: Abdi İpekçi Cad. No. 31/5 Nişantaşı / İstanbul

Tel. (0 212) 252 22 42 **Faks:** (0 212) 252 22 43

✉ info@karakarga.com

Baskı: A4 Ofset Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

Otosanayi Sit. Yeşilce Mh. Donanma Sk. No:16

Seyrantepe 34418 Kağıthane-İstanbul

Tel. (0 212) 281 64 48

Sertifika No. 44739

Kitabın tüm yayın hakları Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş. ye aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının ve eser sahibinin yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

AFRİKA'NIN SON DANSI

DAVET

Burası çöl...

Burası Prometheus'un zincirlerini kırdığı yer.

Ateşi çalmasına gerek yok, çünkü zaten her yer alev alev.

Düşleriniz burada kavrulur; toprak ana uyumaz.

Dionysos'un asması meyve vermez.

Burası yalnızlık...

Rüzgâr, geceleri kum tepelerini yürüyüşe çıkarır.

Yanınızda yürüyen sadece gölgenizdir.

Güneş battığında o da bırakır sizi.

Burası devasa bir kum saati. Ama zaman yok, güneş tek hükümdar.

Şefkat burada unutulmuştur.

Bulutlar yağmuru sıkı sıkı tutar.

Hera'nın memeleri süttten kesilmiş;

bereket tanrıçaları mağlup.

Gökyüzü büyüktür, çok büyük; altında kaybolursunuz.

Burası meydan okuma, burası cesaret, ama kükremler yok.

Çöl yüzünüzü siler, kim olduğunuzu unutursunuz!

Burada ölüm bile yok.

Cesetler, ağaçlar yok olmaz, taş gibi sertleşir.

Taşlaşmış ormanları, denize kavuşamayan nehirleri vardır.

Gece yıldızlarla dolup taşar.

Samanyolu hayallerinize bir ip salar eğer tutarsanız...

Burası Afrika...

Burada her sabah güneş, tozlu ufku altın rengi örtüyle sarar;

ışıkları, dünyanın ilk nefesi gibi tazedir.

Burası size hiçbir şey vadetmez, ama her şeyi sunar.

Köklerin savaştığı, koştuğu ve dans ettiği bir dünya.

Afrika'da şarkılar bir duadır; hasat için, yağmur için, aşk için, yas için.

Kalahari'nin kızıl kumları rüzgârın sırtında Hint okyanusuna taşınır.

Sonsuz bir yolculukta birleşir.

Büyük Rift Vadisi yırtılır; insanlık burada doğar.

Zaman bu kıtada sabırla yürür.

Her kum tanesi, her taş ve her fırtına bir hikâye taşır.

Burası Afrika; toprağın konuştuğu ama insanların çoğu zaman sağır kaldığı kıta.

Bu topraklarda acı tarihin damarlarında akar; aynı zamanda yaşam, kök saldığı yerden filizlenir.

Burada Halklar bölündü, diller susturuldu. Sömürgeciliğin bıraktığı ze-hirle, Ruanda'nın nehirleri, kardeş kanıyla bulanıklaştı.

Sierra Leone'nin elmasları çocukların ellerinde silaha dönüştü.

Toprak, köle zincirlerden güçlüydü.

Zulu savaşçıları mızraklarını kaldırdı; Etiyopya, özgürlüğü için ayakta durdu.

Köylerden yükselen feryatlar, sonunda halkın bağımsızlık şarkısına dönüştü.

Gana'dan Güney Afrika'ya kadar özgürlük ateşi yakıldı.

Wangari Maathi, sadece ağaçlar dikmedi; geleceğin tohumlarını ekti.

Savanlarda aslanlar kükredi.

Serengeti'nin göç yolları yaşamın döngüsünü hatırlatırken,

gökyüzü yıldızlarla parladı, onların altında ataların hikâyeleri anlatıldı.

Burada halk dansla ağlar; dansla güler.

Dans, savaşa hazırlık; dans doğanın öfkesini yatıştırmak; bereketi

çağırarak.

Düşmanı korkutmak, ataların ruhlarıyla konuşmak, tanrılardan yardım

dilemek...

Savaşçılar danslarıyla toprakla göğü bağlar; zaferlerin ve yasların

melodisini çizerler mızraklarıyla,

Dogonlar maskeleriyle uğurlar ölülerini,

Himba kadınları; kızıl kile boyar bedenlerini; toprak anayla bir olur,

bir ağacın altında doğacak bebeğinin şarkısını bekler.

Gökyüzü turuncuya döndüğünde, cırcır böceklerinin korusu başlar.

Ormanlar kesilirken, nehirler kururken, milyonlarca yıldır süren bu rit-

min bir gün duracağı korkusunu taşırız.

Bu kitap, Afrika'nın ritmine bir davettir...

Her adımda doğanın kalp atışını duyacaksınız. Neşenin rüzgârla yük-selip bulutlara dokunduğunu, trajedinin kumlarla savrulup uzaklara taşındığını hissedeceksiniz.

İlk adımlarınızın sesini duyacaksınız; insanlığın köklerinden gelen

unuttuğumuz bir şarkının sözlerini de. Toprak size sırlarını fısıldayacak;

yüzyılların biriken hikâyelerini.

Burada yazılanlar gerçek: Göklerin altındaki ilk şarkıdan, tükenişin son yankısına kadar uzanan bir melodi.

Bu dans yaşamın kendisi kadar büyüü ve karmaşık.

Her sayfayı çevirdiğinizde adımlarınız Afrika'nın kalbine dokunacak.

Bu onunla son dansınız. Belki de ilk...

UYANIŞ

Afrika'da güneş benim üzerime hiç yükselmedi; onu hep ufukta bekledim. Her sabah, karanlığın yırtıldığı o anı izledim; ışığın toprağa sızarak yeryüzünü uyandırdığı anı... Gökyüzü güneşin ilk dokunuşuyla ateşe dönerken, ben yalnızca bir seyirci değil, o ışığın içinde eriyen oldum.

Burası insanlığın ilk nefes aldığı, ilk adımlarını attığı yer. Büyük Rift Vadisi'nin çatlaklarından yükselen başlangıç hikâyesi... Yeryüzü burada titredi, gök kubbe buradan ilk kez insana baktı. Bu topraklarda dünyanın kalbi atmaya başladı, burada insanlık kim olduğunu anladı.

Rift Vadisi'nin çatlakları yalnızca coğrafi bir kırılma değil, aynı zamanda insanın bilinmeze doğru attığı ilk adımların izidir. Her taş, her yarık, yalnızca geçmişin değil, geleceğin de taşıyıcısıdır. Bu vadide, dünyanın omurgası boyunca ilerlerken, içimde bir yankı hissettim:

"Burası yalnızca dünyanın çatlağı değil; senin hikâyenin de başladığı yer."

Ve insan, burada iki ayağı üzerinde doğrularak hikâyesini yazmaya başladı. Ayağa kalkmak yalnızca bir hareket değil, yıldızlara bakma cesaretini bulmaktı. Rift Vadisi'nin derinliklerinde saklı olan bu hikâye, toprağın taşıdığı bir mirastır. Gökyüzü ilk bakışları saklıyor, rüzgâr ise bu hikâyeyi her ot sapına işliyor.

Bu topraklara ilk adımımı attığımda, içimde bir şeylerin değiştiğini hissettim. Ayaklarımın altındaki toprak sanki benimle nefes alıyordu; her kum tanesi, her çakıl taşı bir hikâye taşıyordu. Afrika'nın rüzgârı, saçlarımın arasından geçerken sanki köklerime dokundu. Geçmişin sessiz çağrısını duydum.

"Burası başladığın yer. Burada büyüdün, buradan yürüdün... Ve keşfetmek için uzaklaştın."

Yaklaşık 3,6 milyon yıl önce, Tanzanya'nın Laetoli bölgesinde bir volkan patladı. Gökyüzünü karartan küller yeryüzünü bir zaman kapsülüne dönüştürdü. O sıcak küllerin üzerinde bir anne ile kızı yürüdü. Bu ayak izleri, insanlığın ilk adımları olarak toprağa kazındı. O izler yalnızca bir yürüyüş değil; hayatta kalma, bilinmeyene cesurca adım atma ve geleceği şekillendirmenin başlangıcıydı.

Australopithecus afarensis, bu topraklarda iki ayağı üzerinde doğruldu. Çevresindeki yırtıcıların pençelerine meydan okudu. Ayağa kalkmak, yalnızca bir evrim değil; doğanın kalbinden gelen bir uyanıştı. Bu; insanın yalnızca ayakta durmayı değil, aynı zamanda yıldızlara bakmayı, geleceği hayal etmeyi öğrendiği andı.

Afrika sabahlarında güneş yalnızca doğmaz; bir ritmi başlatır. Kilimanjaro'nun zirvesinden süzülen ilk ışık, Amboseli'nin düzlüklerine dokunur. Bu ışık, yalnızca doğayı uyandırmaz; aynı zamanda geçmişi bugüne taşır.

Fil sürüleri yeryüzünü adımlamaya başladığında; toprak zamanı uyandıran bir davul gibi titrer. Havalanan toz, sabahın ışığıyla birleşir ve günün ilk notaları başlar. Fillerin bu güçlü uyanışı, yavaş yavaş diğer canlıların hareketiyle bir senfoniye dönüşür.

Zebralar sabahın ilk ışıklarıyla birlikte otlaklara doğru ilerler; çizgili bedenleri ağaç gölgeleriyle bir bütün olur. Bufalolar ağır adımlarla bataklıkların serinliğine ulaşmak için sessizce yol alır, arada bir görkemli boynuzlarını çevirip çevreyi izler. Gazeller hafif adımlarıyla otlakları arşınlarken, hareketlerinde sabahın tazeliği hissedilir.

Gökyüzü kuşların kanat çırpışlarıyla dolmuştur bile. Gri taçlı turnalar zarif süzülüşleriyle havayı doldururken, balık kartallarının keskin çığlıkları yankılanır.

Arı kuşları, gri başlı yalı çapkını ve sarı başlı ötleğen, dalların arasında güneşi selamlar. Kara leylekler, beyaz sırtlı akbabalar ve yılan kartalları gökyüzünde sabahın nöbetini tutar. Onlara zarif, dalgalı uçuşuyla Bateleur Kartalı katılır.

Fransızcada "denge ustası" anlamına gelen ismini, uçarken sergilediği olağanüstü manevra kabiliyetinden alır. Kırmızı yüzü ve parlak siyah tüyleriyle, bu ekosisteme hem zarafet hem de denge katar.

Sabahın ilk ışıkları yere düşerken dünya yeniden şekillenir. Gölgeler uzar, büyür, sonra kaybolur. Toprak hâlâ geceyi teninde taşır; serin ve nemli, çiy taneleri ağzına damla damla süzülür. Dalgalı yüzeyini yalayan rüzgâr otların uçlarını titretir, taşların üzerindeki ince toz katmanını havalandırır.

Güneş, sabahın yüzüne keskin bir bıçak gibi dokunur. Bir anlığına dünya nefesini tutar. Geçmiş silinir, gelecek belirsizdir.

İşte bu sabahlarda kendimden geçiyorum. Kaybolmuyorum. Rüzgâr kadar özgür, toprak kadar eski, ışık kadar geçiciyim. O anın içindeyim, o anın ta kendisiyim.

Ama bu uyanışın her parçası huzurla dolu değildir.

Çitalar, otların arasında süzülür, gövdeleri gölgelerle kaynaşır. Adımları sessiz, hareketleri kusursuzdur. Avını gözüne kestiren çita hızını saklarken gözlerinde bir yıldırımın öncü ışığı belirir. Kuyruğu havada ince bir denge noktası çizer. Hareketsizdir.

Bir yaydan fırlayan ok gibi boşluğa atılır. Dünya arkasında bulanıklaşır, toprağın kokusu havaya karışır. Adımları ölçülüdür, bacakları her seferinde daha uzağa uzanır. Rüzgâr yüzüne çarptıkça daha da hızlanır, yön değiştiren avına karşı kusursuzca yapar manevrasını.

Bir hamle, bir çarpışma, toprağın çılgınlığına karışan bir sessizlik... Ve döngü tamamlanır.

Aslanlar gecenin savaççılardır. Yüzlerindeki kurumuş kan bir kavganın izlerini taşır. Bir aslan avının izini sürerken gözlerindeki sarı alev yalnızca bir krallığın değil, yaşamla ölüm arasındaki ince çizginin keskin gerçeğini anlatır.

Bugün Afrika hâlâ bu uyanışın izlerini taşır. Laetoli'nin küllerinden Amboseli'nin düzlüklerine, Sahra'nın suskun kumlarından Kongo'nun zümrüt yeşili ormanlarına kadar... Her kum tanesi, her rüzgâr, her yıldız insanlığın unutulmuş bir öyküsünü anlatır.

Afrika hatırlatmaya devam ediyor: Burası yalnızca bir başlangıcın eşiği değil; burası insanlığın izlerini bıraktığı, kendini bulduğu ve kendini unuttuğu yer.

